

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 252/2026-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátska kancelária BURIK s.r.o., Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 2, Martin, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 48Cpr/3/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 48Cpr/3/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 48Cpr/3/2023 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučenie **1 500 eur**, ktoré **je** jej Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **1 014,41 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. februára 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v označenom konaní. Rovnako navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 252/2026-12 z 23. apríla 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Žalobou podanou na mestskom súde 30. septembra 2023 sa sťažovateľka domáha určenia neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru. Na základe výzvy mestského súdu sa žalovaný vyjadril k žalobe 22. decembra 2023. Sťažovateľka 18. marca 2024 doručila stanovisko k vyjadreniu žalovaného, ktoré mestský súd 9. mája 2024 zaslal žalovanému. Dupliku podal žalovaný 24. mája 2024, ktorú súd 30. júna 2024 doručil sťažovateľke. Dňa 30. mája 2025 mestský súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie, či trvá na podanej žalobe. Sťažovateľka 4. augusta 2025 zaslala vyjadrenie, že na žalobe trvá, a zároveň žiadala o nariadenie pojednávania.

4. Sťažovateľka namieta nečinnosť mestského súdu, ktorý od doručenia dupliky 30. júna 2024 nevykonal žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu. Podľa sťažovateľky v jej veci nejde o vec právne či skutkovo zložitú, pričom však vyžaduje postup súdu s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou. Jej správanie nemalo žiaden vplyv na prietahy v napadnutom konaní, práve naopak. Bola to práve sťažovateľka, ktorá žiadala, aby mestský súd vo veci nariadil pojednávanie. Konanie trvá 2 roky a 4 mesiace bez meritórneho rozhodnutia.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti popísal priebeh napadnutého konania a doplnil, že 4. februára 2026 oznámil sporovým stranám, že z dôvodu organizačných zmien súvisiacich so sťahovaním súdu pojednávania nebudú nariaďované. Následne 6. mája 2026 zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania na 1. júl 2026. Posudzovaná vec nie je právoplatne rozhodnutá z dôvodu existencie okolností objektívnej povahy, a to veľký počet nápadov, opakované personálne zmeny súdneho oddelenia a organizačné zmeny.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokovanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (II. ÚS 573/2022). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

9. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že predmet napadnutého konania (určenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru) sa v zmysle judikatúry subsumuje pod tzv. existenčné veci pracovnoprávnej oblasti (m. m. I. ÚS 244/2017, I. ÚS 541/2020, II. ÚS 544/2023), kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu, implikujúca povinnosť všeobecného súdu organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná, skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie. Ide tak o privilegovaný typ konania, čo odôvodňuje prísnejšie hodnotenie postupu mestského súdu. ESLP konštatoval, že pracovnoprávnym sporom je potrebné venovať osobitnú pozornosť, a to predovšetkým pri sporoch týkajúcich sa práv zamestnanca na mzdu či na náhradu mzdy (napr. rozsudok vo veci Ruotolo proti Taliansku z 27. 2. 1992, bod 17; rozsudok vo veci Farinha Martins proti Portugalsku z 10. 7. 2003, bod 34; rozsudok vo veci Jířů proti Českej republike z 26. 10. 2004, bod 47). Z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti ústavný súd konštatuje, že pracovnoprávne spory predstavujú bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Uvedené sa vzťahuje aj na prípad sťažovateľky, v ktorej správaní ústavný súd nezistil skutočnosti negatívne vplyvajúce na celkovú dĺžku napadnutého konania. Sťažovateľka v postavení žalobcu pristupovala k sporu aktívne, odpovedala na výzvy súdu a snažila sa zjednať nápravu postupu mestského súdu aj prostredníctvom žiadosti o nariadenie termínu pojednávania.

10. Z obsahu súdneho spisu je zjavné, že rozhodujúcim faktorom pri doterajšej dĺžke napadnutého konania sa stal postup súdu prvej inštancie v danej veci. Dĺžku súdneho konania trvajúceho dva a pol roka (ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti, pozn.) v pracovnoprávnej veci o určenie trvania štátnozamestnaneckého pomeru bez vykonania pojednávania vo veci nemožno ospravedlniť zložitou danej veci a ani akýmikoľvek objektívnymi ťažkosťami súdu ako takého. Aj pri existencii mestským súdom uvedených objektívnych ťažkostí nemožno prehliadnuť dlhšie obdobie nečinnosti mestského súdu trvajúce od júla 2024 až do mája 2025. Počas tohto obdobia mestský súd nevykonával žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci. Avšak aj následne postup mestského súdu nebol efektívny, keď prvé pojednávanie nariadil až v máji 2026.

11. K argumentácii mestského súdu o objektívnych prekážkach ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry uvádza, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti

za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Preto akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (III. ÚS 471/2023).

12. Ústavný súd najmä s prihliadnutím na zjavne neprimeranú celkovú dĺžku konania, ako aj na zistené dlhšie obdobie nečinnosti mestského súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom ústavnej intenzity, preto rozhodol, že postupom mestského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

14. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur, čo odôvodnila neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a stavom právnej neistoty v konaní, v ktorom má postavenie slabšej strany.

15. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

16. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľky a význam rozhodnutia pre sťažovateľku ústavný súd považoval priznanie 1 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšujúcej časti návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

17. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľke v určenej lehote trovy konania na účet jej právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

18. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 1 014,41 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 396,50 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 15,86 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 189,69 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu